

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ (м. Одеса, Україна),**

**МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ (м. Кишинів, Республіка Молдова),
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМ. ДИМИТРА А. ЦЕНОВА (м. Свіштов, Республіка Болгарія),
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИПРОБУВАНЬ І СЕРТИФІКАЦІЇ
ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ (м. Черкаси, Україна), ДЕРЖАВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. Київ, Україна), ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. Тернопіль, Україна), ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (м. Івано-Франківськ, Україна), КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА (м. Київ,
Україна), ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (м. Львів,
Україна), НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ
КОНДРАТЮКА» (м. Полтава, Україна), НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА (м. Миколаїв, Україна).**

**IX Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання
розвитку, досягнення та інновації»
(м. Одеса, 4 - 5 квітня 2024 року)**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
INSTITUTE FOR MODERNIZATION OF THE EDUCATION CONTENT
BANKING DEPARTMENT OF ODESSA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
(Odesa, Ukraine)**

**ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF MOLDOVA (Chisinau, Republic of Moldova), D.A.
TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS (Svishtov, Republic of Bulgaria), STATE SCIENTIFIC
RESEARCH INSTITUTE OF ARMAMENT AND MILITARY EQUIPMENT TESTING AND
CERTIFICATION (Cherkasy, Ukraine), KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF TRADE AND
ECONOMICS (Kyiv, Ukraine), WEST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY (Ternopil, Ukraine),
IVANO-FRANKIVSK RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE OF MANAGEMENT, WEST
UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY IVANO-FRANKIVSK (Ivano-Frankivsk, Ukraine), KYIV
NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY NAMED AFTER VADIM HETMAN (Kyiv, Ukraine), IVAN
FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV (Lviv, Ukraine), NATIONAL UNIVERSITY «YURI
KONDRATYUK POLTAVA POLYTECHNIC» (Poltava, Ukraine), ADMIRAL MAKAROV
NATIONAL UNIVERSITY OF SHIPBUILDING (Mykolaiv, Ukraine)**

**IX International scientific and practical Internet conference
“ECONOMICS, FINANCE, BANKING AND EDUCATION:
CURRENT ISSUES OF DEVELOPMENT, ACHIEVEMENTS, AND
INNOVATIONS”
(Odesa, Ukraine, 4-5 of April, 2024)**

ОДЕСА-2024-ОДЕСА

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного економічного університету (протокол № 7 від «21» травня 2024 р.)

Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання розвитку, досягнення та інновації: матеріали IX Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Одеса, 4–5 квітня 2024 р.) / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.В. Завадської. Одеса: ОНЕУ, 2024. – 410 с.

Конференція проводиться кафедрою банківської справи Одеського національного економічного університету. Матеріали конференції можуть становити інтерес для наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів закладів вищої освіти, а також для всіх, хто цікавиться сучасним станом та перспективою розвитку економічної науки.

Тези доповідей подано в авторській редакції. Усю відповідальність за достовірність і коректність змісту несуть автори. Редакційна колегія може не поділяти повністю або частково думки авторів.

УДК 336.71:378.1

© ОНЕУ, 2024

© Автори тез, 2024

JEL O15; G21; O31

**ECONOMICS, FINANCE, BANKING AND EDUCATION: CURRENT ISSUES
OF DEVELOPMENT, ACHIEVEMENTS, AND INNOVATIONS
IX International scientific and practical Internet conference**

Economics, Finance, Banking and Education: Current Issues of Development, Achievements, and Innovations: Proceedings of the IX International scientific and practical Internet conference, April 4–5, 2024. D.V. Zavadzka (Ed.). Odesa: ONEU, 2024. 410 p.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

While every effort and care has been made to ensure the accuracy of the information contained in this publication, the publisher cannot accept responsibility for any errors or omissions it may contain. The opinions expressed in this issue are the responsibility of the author(s) and do not necessarily reflect the opinion of the editor.

© Odessa National Economic University, 2024
© Authors of theses, 2024

СУЧАСНІ АСПЕКТИ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ЯКОСТІ АКТИВІВ БАНКІВ.....	372
Тарасевич Наталія, Римаревський Андрій УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ЯК ОСНОВА ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ.....	376
Ткачук Наталія КОНСОЛІДАЦІЯ: АСПЕКТИ ТЕОРЕТИЧНОЇ СУТНОСТІ	378
Тютюнник Юрій, Тютюнник Світлана СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНІ ЗРУШЕННЯ У СКЛАДІ ПАСИВІВ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	381
Хуторна Мирослава, Пономаренко Вікторія ІННОВАЦІЙНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ.....	384
Чайковський Ярослав АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ.....	388
Шуба Тетяна, Шевченко Богдан ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ.....	392
Шульга Наталія, Крижанівська Дарина УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ У ДЕРЖАВНИХ БАНКАХ.....	395

**Академічна платформа 4 СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА:
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ
Academic platform 4 MODERN ECONOMIC EDUCATION: INNOVATIVE
METHODS AND DIGITAL TECHNOLOGY**

Бичкова Наталія, Коцюрубенко Ганна СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІНАНСОВІЙ ОСВІТІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	399
Жердецька Лілія ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ОНЕУ: РЕЗУЛЬТАТИ ПІЛОТУВАННЯ ЗА ОП «МІЖНАРОДНИЙ БАНКІВСЬКИЙ БІЗНЕС».....	402
Іоргачова Марія, Коцюрубенко Ганна ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ.....	405

Тютюнник Юрій Михайлович

*к.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна*

Тютюнник Світлана Василівна

*к.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна*

СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНІ ЗРУШЕННЯ У СКЛАДІ ПАСИВІВ БАНКІВ УКРАЇНИ

Тези присвячено характеристиці структурно-динамічних зрушень у складі пасивів банківської системи України. Визначено чинники зміни власного капіталу та зобов'язань банків.

Ключові слова: пасиви банків, власний капітал, зобов'язання, структура пасивів, динаміка пасивів.

Пасиви банку – це ресурси банку, які складаються з власних, залучених і запозичених коштів для проведення активних операцій та одержання прибутку. Сутність пасивів банків обумовлюється їхньою роллю в економіці як фінансових посередників, що акумулюють тимчасово вільні кошти суб'єктів господарювання та фізичних осіб і розміщують їх на умовах повернення, строковості й платності [1, с. 67]. За інформацією НБУ [3] проаналізуємо структурно-динамічні зрушення у складі пасивів банків України (табл. 1).

Відповідно до даних, представлених в таблиці, у 2024 р. порівняно з 2023 р. (станом на 01.01) пасиви банків України збільшилися на 591128 млн. грн, що становить 25,1 %. Річний темп приросту пасивів перевищив макроекономічний показник рівня інфляції у 2023 р. (5,1 %), що свідчить про зростання реальної вартісної оцінки активів на 19,0 % ($1,251 \div 1,051 \times 100 - 100$). У складі пасивів власний капітал банківської системи збільшився на 80957 млн. грн (37,5 %), а зобов'язання зросли на 510171 млн. грн (23,9 %). Завдяки випереджальному зростанню власного капіталу порівняно зі зростанням зобов'язань частка власного капіталу в пасивах підвищилася з 9,2 % у 2023 р. до 10,1 % у 2024 р., а частка зобов'язань, відповідно, знизилася з 90,8 до 89,9 %. У загальному збільшенні пасивів банків на власний капітал припадає 13,7 %, а на зобов'язання – відповідно 86,3 %.

У складі власного капіталу статутний капітал зменшився на 2270 тис. грн, або 0,6 %. Якщо у 2023 р. статутний капітал перевищував власний капітал на 88,6%, то у 2024 р. це перевищення зменшилося до 36,4 %.

Таблиця 1

Склад, структура та динаміка пасивів банків України за 2023-2024 рр.

Вид пасивів	станом на 01.01:						
	2023 р		2024 р.		Зміна (+,-)		
	сума, млн. грн	у % до під- сумку	сума, млн. грн	у % до під- сумку	суми, млн. грн	част- ки, в. п.	у %
Пасиви – усього	2351678	100,0	2942806	100,0	+591128	-	+25,1
1. Власний капітал	215840	9,2	296797	10,1	+80957	+0,9	+37,5
1.1. Статутний капітал	407021	17,3	404751	13,8	-2270	-3,5	-0,6
2. Зобов'язання	2135838	90,8	2646009	89,9	+510171	-0,9	+23,9
2.1. Строкові вклади (депозити) інших банків та кредити, що отримані від інших банків	6457	0,3	6763	0,2	+306	-0,1	+4,7
2.2. Кошти суб'єктів господарювання	889526	37,8	1260155	42,8	+370629	+5,0	+41,7
2.3. Кошти фізичних осіб	933240	39,7	1084281	36,9	+151041	-2,8	+16,2
2.4. Кошти небанківських фінансових установ	53188	2,3	61741	2,1	+8553	-0,2	+16,1
2.5. Інші зобов'язання	253427	10,7	233069	7,9	-20358	-2,8	-8,0

Джерело: складено за даними [2].

Вирівнювання співвідношення між статутним і власним капіталом можна пояснити скороченням непокритого збитку в банківській системі України, що й було головним чинником позитивної динаміки власного капіталу. За інформацією Національного банку України чистий прибуток банків збільшився з 21921 млн. грн у 2023 р. до 86545 млн. грн у 2023 р., тобто у 3,9 рази [3].

Що стосується змін у зобов'язаннях банків, то найвищий темп приросту мали кошти суб'єктів господарювання – 41,7 %, кошти фізичних осіб збільшилися на 16,2 %, а кошти небанківських фінансових установ – на 16,1 %. Водночас інші зобов'язання зменшилися на 8,0 %. У загальній сумі збільшення зобов'язань на кошти суб'єктів господарювання припадає 72,6 %. Зазначена динаміка видів зобов'язань мала вплив на структурні зрушення. Так, частка коштів суб'єктів господарювання у пасивах підвищилася з 37,8 до 42,8 %, а частка коштів фізичних осіб – знизилася з 39,7 до 36,9 %. Отже, якщо станом на 01.01.2023 р. серед зобов'язань переважали кошти фізичних осіб, то станом на 01.01.2024 р. – кошти суб'єктів господарювання.

Підбиваючи підсумки зазначимо, що головним чинником збільшення пасивів у банківській системі України упродовж 2023 р. було зростання зобов'язань, а серед них – коштів суб'єктів господарювання та коштів фізичних

осіб. Збільшення власного капіталу пояснюється насамперед скороченням суми непокритого збитку. Завдяки більш швидкому зростанню власного капіталу порівняно зі зростанням зобов'язань відбулося підвищення частки власного капіталу в структурі пасивів, що матиме позитивний вплив на оцінку стійкості банківської системи.

Список використаних джерел:

1. Соколова Х. О., Волкова В. В. Активи та пасиви банків України: сучасний стан та фактори впливу. *Економіка і організація управління*. 2018. № 4 (32). С. 65-74.
2. Основні показники діяльності банків України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 28.03.2024).
3. Доходи та витрати банків України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 28.03.2024).